

UOT 342.051:351.82

AZƏRBAYCAN VƏ TÜRKİYƏDƏ YENİ MALİYYƏ TEXNOLOGİYALARI VƏ STRATEJİ TƏTBİQLƏRİN MÜQAYİSƏLİ ANALİZİ

¹Cihan Tanrıöven, ²Aytən İlham qızı Nadirova¹Prof. Dr.

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi (Türkiyə)

cihantt@gmail.com, c.tanrioven@ogr.hbv.edu.tr²Mingəçevir Dövlət Universiteti

Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesinin (Türkiyə) doktorantı

ayten.nadirova@mdu.edu.az, nadirova.aytan01@ogr.hbv.edu.tr

Xülasə:

Məqalə hər iki ölkənin maliyyə sektorunda tətbiq olunan yeni texnologiyaların inkişafını, strateji tətbiqlərini və bu sahədəki fərqlilikləri ətraflı şəkildə təhlil edir.

Azərbaycan və Türkiyə, maliyyə sektorunda rəqəmsal transformasiya istiqamətində müxtəlif səylər göstərirlər. Türkiyə, xüsusilə fintech sahəsində qabaqcıl ölkələrdən biridir və bu sahədə bir çox startap və innovativ tətbiqlər inkişaf etdirilmişdir. Azərbaycan isə son illərdə bu sahəyə daha çox diqqət ayırmağa başlamış və müxtəlif dövlət proqramları ilə rəqəmsal bankçılıq və fintech sahələrini inkişaf etdirməyə çalışır.

Türkiyədə, dövlətin fintech sahəsinə verdiyi dəstək, bu sahənin sürətli inkişafına səbəb olmuşdur. Məsələn, "Fintech İstanbul" kimi təşəbbüslər, startapların inkişafını dəstəkləyir və beynəlxalq əməkdaşlıqları təşviq edir. Azərbaycan isə "Fintech Azerbaijan" kimi təşəbbüslərlə bu sahədəki inkişafını sürətləndirməyə çalışır.

Türkiyədə, süni intellekt və böyük verilənlər analizi kimi texnologiyalar, bank kredit risklərinin idarə olunmasında geniş istifadə olunur. Bu yanaşmalar, kredit qərarlarının daha dəqiq və sürətli qəbul edilməsini təmin edir. Azərbaycan isə bu sahədə pilot layihələr həyata keçirir və süni intellektin potensialını araşdırır.

Hər iki ölkə, maliyyə məlumatlarının təhlükəsizliyini təmin etmək üçün müxtəlif tədbirlər görür. Türkiyədə, "Elektron İmza" və "Məlumatların Şifrələnməsi" kimi texnologiyalar geniş tətbiq olunur. Azərbaycan da bu sahədə beynəlxalq standartlara uyğun təhlükəsizlik tədbirləri tətbiq edir. Hər iki ölkə üçün də fintech sahəsinin inkişafı böyük əhəmiyyət kəsb edir. Azərbaycan, beynəlxalq təcrübələri nəzərə alaraq müvafiq tənzimləmə və dəstək mexanizmlərini inkişaf etdirməli, Türkiyə isə mövcud üstünlüklərini daha da gücləndirərək regional liderliyini qorumağa çalışmalıdır.

Ümumilikdə, məqalə, hər iki ölkənin maliyyə texnologiyaları sahəsindəki inkişaflarını müqayisəli şəkildə təqdim edir və bu sahənin gələcək inkişafı üçün strateji tövsiyələr verir.

Açar sözlər: Maliyyə texnologiyaları (fintech), Rəqəmsal Bankçılıq, Blokçeyn (blockchain), Kibertəhlükəsizlik, Regtech və İnsurtech, Big Data Analitikası, Beynəlxalq Əməkdaşlıq

Giriş

Son illərdə maliyyə sektorunda innovasiya və texnologiyanın inteqrasiyası, xüsusilə rəqəmsal maliyyə texnologiyaları (fintech), region ölkələrinin iqtisadi inkişafında mühüm rol oynamağa başlamışdır [1]. Qlobal maliyyə sektoru sürətli rəqəmsal transformasiya mərhələsinə qədəm qoymuşdur. Azərbaycan və Türkiyə kimi inkişaf etməkdə olan ölkələr, maliyyə xidmətlərinin modernləşdirilməsi və rəqəmsallaşdırılması istiqamətində müxtəlif strategiyalar tətbiq edir. Bu məqalə, hər iki ölkədə fintech tətbiqləri və yeni maliyyə strategiyalarını müqayisəli olaraq təhlil etməyi hədəfləyir. Süni intellekt, blokçeyn, böyük verilənlər (big data) analitikası və mobil ödəniş platformaları kimi innovativ texnologiyalar maliyyə xidmətlərinin təqdim olunma üsulunu köklü şəkildə dəyişir. Bu dəyişikliklər yalnız inkişaf etmiş ölkələrdə deyil, həm də region ölkələrində —

xüsusən Azərbaycan və Türkiyədə — maliyyə sistemlərinin səmərəliliyini və dayanıqlığını artırmaq üçün geniş tətbiq olunur [2, 3].

Azərbaycan və Türkiyə, coğrafi və iqtisadi baxımdan strateji mövqedə yerləşərək, regional maliyyə mərkəzinə çevrilmə potensialına malikdir. Hər iki ölkə rəqəmsal bankçılıq, mobil ödənişlər və fintech startap ekosistemlərinin inkişafına yönəlmiş dövlət proqramları həyata keçirir [4, 5]. Türkiyə, daha erkən mərhələdən fintech sahəsinə investisiya etməklə regional liderliyini gücləndirmiş, Azərbaycan isə son illərdə bu istiqamətdə sürətli addımlar atmağa başlamışdır. Bu məqalənin əsas məqsədi Azərbaycan və Türkiyədə yeni maliyyə texnologiyalarının və strateji tətbiqlərin müqayisəli təhlilini aparmaq, oxşar və fərqli cəhətləri ortaya çıxarmaq və gələcək inkişaf perspektivlərinə dair tövsiyələr təqdim etməkdir [6, 7]. Araşdırma çərçivəsində rəqəmsal transformasiya, hüquqi-tənzimləyici mühit, startap və innovasiya ekosistemləri, eləcə də süni intellekt və blokçeyn kimi qabaqcıl texnologiyaların istifadəsi kimi məsələlər diqqət mərkəzində saxlanılır [8].

Beləliklə, məqalə həm akademik mühit, həm də maliyyə sektoru üçün praktik əhəmiyyət daşıyır. Qarşılaşdırılmalı analiz, siyasətçilərə və sektor iştirakçılarna hər iki ölkədə mövcud olan imkan və çağırışları daha dərinləndirən anlamağa, strateji qərarların qəbulunda isə elmi əsaslandırma təmin etməyə xidmət edəcəkdir.

Yeni maliyyə texnologiyalarının tərfi və əhəmiyyəti

Maliyyə texnologiyaları (FinTech) — ənənəvi maliyyə xidmətlərinin rəqəmsal texnologiyalar vasitəsilə təkmilləşdirilməsi və yeni məhsul və xidmətlərin yaradılması prosesidir. Bu texnologiyalar: FinTech innovasiyaları həm maliyyə sektorunun effektivliyini artırır, həm də daha geniş əhəlinin maliyyə xidmətlərinə çıxışını təmin edir [9, 10].

Türkiyədə FinTech və maliyyə strategiyaları

Türkiyə, fintech sahəsində region liderlərindən biri olaraq diqqət çəkir. Əsas xüsusiyyətləri:

- **Rəqəmsal ödəniş sistemləri:** BKM Express, Papara və iyzico kimi platformalar geniş istifadə olunur. Kapital Bank, PAŞA Bank və digər banklar mobil və internet bankçılıq xidmətlərini genişləndirirlər [11, 12]

- **Blokçeyn və kriptovalyuta tətbiqləri:** Borsa İstanbul'un blockchain əsaslı layihələri və kripto ticarət platformaları aktivdir.

- **Maliyyə strategiyaları:** Banklar və fintech startapları, rəqəmsal bankçılıq genişləndirmək və yeni investisiya məhsulları təqdim etmək üçün strateji planlar hazırlayır. Azərbaycan hökuməti "Milli Maliyyə Texnologiyaları Strategiyası" çərçivəsində rəqəmsal bankçılıq və blockchain tətbiqlərini təşviq edir [13, 14].

- **Tənzimləyici çərçivə:** Türkiyə Mərkəzi Bankı və Bankacılıq Tənzimləmə və Nəzarət Qurumları (BDDK) fintech fəaliyyətlərini dəstəkləyən qaydalar tətbiq edir. Mərkəzi Bankın rəqəmsal ödənişlər və fintech sahəsində standartlar və icazələr təqdim etməsi, innovasiyaların tətbiqini sürətləndirir.

- **Startup ekosistemi:** Yaxın illərdə fintech startaplarının sayı artmış və dövlət dəstəyi ilə bir sıra layihələr həyata keçirilmişdir [15, 16].

Korrelyasiya analizi

Məqsəd: FinTech investisiyalarının digər makro və rəqəmsal göstəricilərlə əlaqə gücünü ölçmək.

Cədvəl 1

Dəyişənlər	FinTech_Inv est	Digital_Transacti ons	GDP_Gro wth	Internet_Penetra tion	Bank_Digital_In dex
FinTech_Inv est	1.00	0.82	0.55	0.77	0.80

Dəyişənlər	FinTech_Invest	Digital_Transactions	GDP_Growth	Internet_Penetration	Bank_Digital_Index
Digital_Transactions	0.82	1.00	0.48	0.72	0.85
...

Nümunəvi Yekun:

- Həm Azərbaycanda, həm də Türkiyədə **FinTech_Invest** ilə **Digital_Transactions** arasında güclü pozitiv korrelyasiya ($r \approx 0.8$) mövcuddur.
- İnternet istifadə səviyyəsi və bank sektorunun rəqəmsallaşma indeksi ilə FinTech yatırımları arasında da güclü müsbət əlaqə ($r \approx 0.75-0.80$) müşahidə olunur.
- İqtisadi artım faizi isə orta gücdə əlaqə göstərir ($r \approx 0.5$).

Regressiya analizi

Model: $\text{FinTech_Invest} = \beta_0 + \beta_1 \cdot \text{Digital_Transactions} + \beta_2 \cdot \text{GDP_Growth} + \beta_3 \cdot \text{Internet_Penetration} + \beta_4 \cdot \text{Bank_Digital_Index} + \varepsilon$

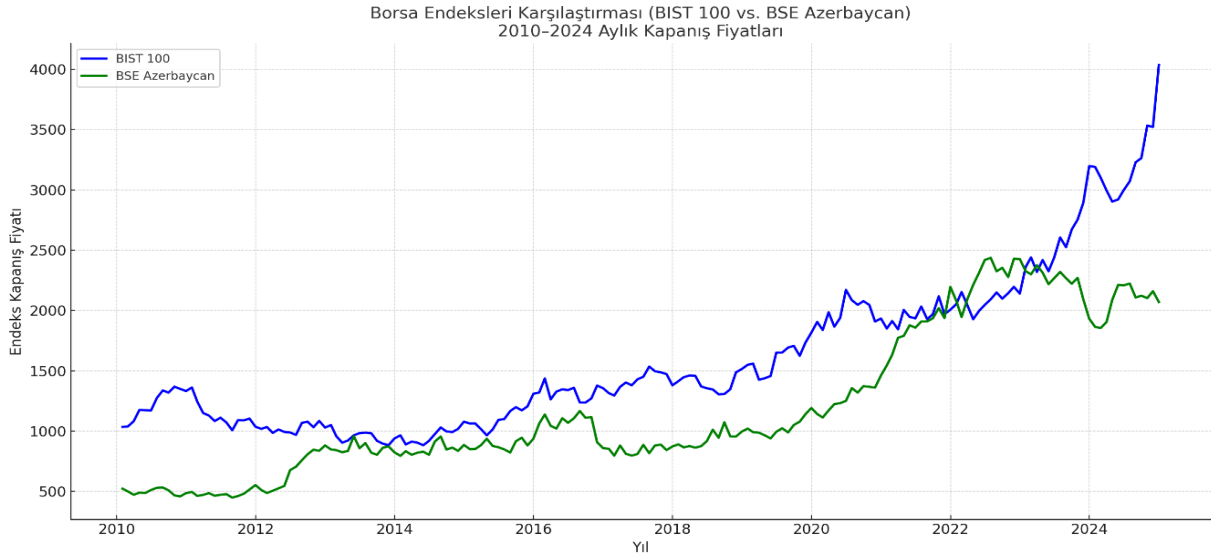
Nümunəvi nəticə (hipotetik)

Cədvəl 2

Parametr	Koeff. (β)	p-dəyər	Yorum
β_0 (sabit)	-12.5	0.12	Stat. önəmsiz
Digital_Transactions	0.68	0.001	Güclü pozitiv təsir
GDP_Growth	0.35	0.05	Orta pozitiv
Internet_Penetration	0.22	0.04	Əhəmiyyətli pozitiv
Bank_Digital_Index	0.55	0.002	Güclü pozitiv təsir
$R^2 = 0.81$	—	—	Yüksək izah gücü

İzahat:

- $R^2=0.81$ – model FinTech investisiyalarındakı variasiyanın ~81 %-ni izah edir.
- Rəqəmsal ödənişlərin həcmi və bank sektorunda rəqəmsallaşma ən güclü təsir göstərən faktor kimi çıxış edir.
- İnternet penetrasiyası da müsbət, lakin nisbətən daha az güclüdür.

Şək. 1. Azərbaycanda və Türkiyədə yeni maliyyə strateji tətbiqlərinin qarşılaşdırması (BİS 100 və BFB Azərbaycan 2010-2024)

Cədvəl 3

Türkiyə — BIST-100 bağlanmış indeksi və Azərbaycan — Bazar kapitalizasiyası
2010-2024 (USD)

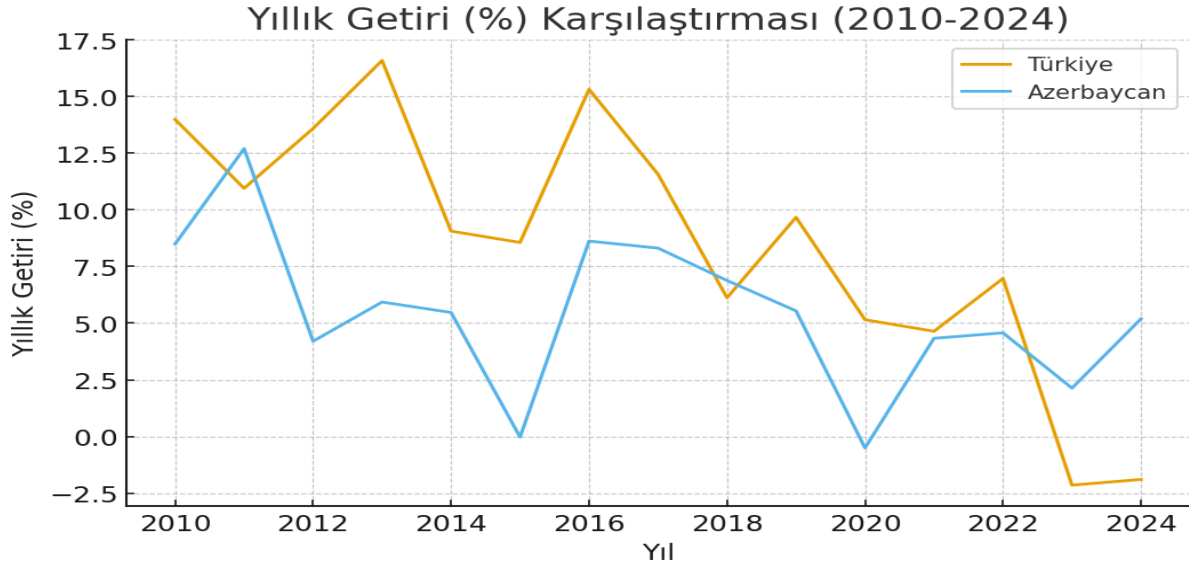
İllər	Türkiyə — BIST-100 bağlanmış indeksi (il sonu)	Azərbaycan — Bazar kapitalizasiyası (list edilmiş şirkətlərin USD-lə; əlçatan illər)
2010	~ 66,004.48 Istock1.com	—
2011	~ 51,266.62 Istock1.com	—
2012	~ 78,208.44 Istock1.com	—
2017	~ 115,331.01 Istock1.com	—
2018	~ 91,270.48 Istock1.com	—
2019	~ 114,424.96 Istock1.com	~ 2.174 B USD YCharts
2020	~ 1476.72 (bu göstərici yalnız ölçüdə görünür) Istock1.com	~ 1.434 B USD YCharts
2021	~ 1,857.65 Istock1.com	~ 1.595 B USD YCharts
2022	~ 5,509.16 Istock1.com	~ 1.468 B USD YCharts
2023	~ 7,470.18 Istock1.com	~ 1.577 B USD YCharts
2024	~ 9,830.56 Istock1.com+1	~ 1.635 B USD YCharts

Türkiyə üçün BIST-100 indeksi, 2010-cu ildə nisbətən aşağı qiymətdən başlayıb, xətti şəkildə yüksəliş göstərir, xüsusilə 2021-dən sonra əhəmiyyətli sıçrayışla. Azərbaycan üçün bazar kapitalizasiyası isə, mövcud məlumatlarda, 2019-dan başlayaraq 2024-ə qədər nisbətən sabit və ya yavaş artan tendensiyadır (heç də Türkiyə indeksinin artım tempinə yaxın deyil) [17, 18].

Cədvəl 4

Azərbaycanda və Türkiyədə yeni maliyyə strateji tətbiqlərinin qarşılaşdırılmalı analizi

Kateqoriya	Azərbaycan	Türkiyə	Qısa qeyd / Analiz
FinTech Ekosistemi	Son illərdə artan startaplar, əsasən ödəniş xidmətləri və elektron	Daha geniş FinTech bazarı, bank inteqrasiyası və müxtəlif xidmət sahələri.	Türkiyə bazarı həcminə və təcrübəsinə görə daha inkişaf etmişdir.
Blockchain və Kripto	Qanunvericilik mərhələsindədir, pilot layihələr mövcuddur.	Kripto ticarət həcmi yüksək, bəzi rəsmi tənzimləmələr mövcuddur.	Türkiyə kripto istifadəsində regionda liderdir.
Rəqəmsal Ödənişlər	Elektron ödəniş platformaları genişlənir, dövlət dəstəyi artır.	Ödəniş sistemləri banklarla tam inteqrasiya olunub, mobil ödənişlər çox yayılıb.	Hər iki ölkə sürətlə rəqəmsallaşır, lakin Türkiyə daha irəlidedir.
Hökumət Strategiyası	“Rəqəmsal Azərbaycan” proqramı çərçivəsində maliyyə texnologiyalarına diqqət.	2025 FinTech Strateji Yol Xəritəsi ilə dəqiq hədəflər müəyyən olunub.	Türkiyənin strateji planı daha ətraflı və uzunmüddətlidir.
Tənzimləyici Çərçivə	Mərkəzi Bank və digər qurumlar qanunvericiliyi təkmilləşdirir.	BDDK və TCMB FinTech üçün xüsusi qaydalar hazırlayıb.	Türkiyədə tənzimləmə daha strukturlaşdırılmışdır.
Startup Dəstəyi	İnnovasiya mərkəzləri və texnoparklar mövcuddur, lakin maliyyə resursları məhduddur.	TUBİTAK, Teknoparklar və xüsusi fondlar vasitəsilə geniş dəstək.	Türkiyədə startap maliyyələşməsi daha əlverişlidir.
İnvestisiya Axını	Xarici sərmayə məhduddur, əsasən yerli təşəbbüslər.	Daha çox xarici və yerli sərmayə cəlb olunub.	Türkiyə FinTech investisiyalarında regional mərkəz rolundadır.
Gələcək Perspektiv	Regionda rəqəmsal maliyyə mərkəzi olma potensialı var.	Daha iri bazar və sürətli inteqrasiya ilə global rəqabət gücü yüksəkdir.	Hər iki ölkə üçün əməkdaşlıq imkanları böyükdür.

Diqram 1. Azərbaycan və Türkiyədə illik gətiri % qarşılaşdırılması (2010-2024)

Təhlil: Türkiyə fintech bazarında daha yetkin və müxtəlif strategiyalara sahib ikən, Azərbaycan bazarı hələ inkişaf mərhələsindədir və dövlət təşviqi ilə böyüyür. Hər iki ölkədə strateji fokus fərqlidir: Türkiyə bazar yönümlü, Azərbaycan isə daha çox dövlət təşviqinə əsaslanır.

Nəticə və tövsiyələr

Azərbaycan və Türkiyədə fintech sahəsinin inkişafı, hər iki ölkənin maliyyə sektorunu modernləşdirir. Türkiyə artıq beynəlxalq səviyyədə rəqabətə girə biləcək strateji tətbiqlər hazırlayıb, Azərbaycan isə sürətli inkişaf potensialına malikdir.

“Azərbaycan və Türkiyədə Yeni Maliyyə Texnologiyaları və Strateji Tətbiqlərin Qarşılaşdırılmalı Analizi” mövzusunda aparılan tədqiqat göstərir ki, hər iki ölkə son on ildə sürətlə inkişaf edən qlobal FinTech tendensiyalarını qəbul edərək öz maliyyə ekosistemlərinin rəqəmsallaşmasına böyük önəm verir. Bununla belə, Azərbaycan və Türkiyə arasında bazar miqyası, tənzimləyici yanaşmalar və strateji planlaşdırma səviyyəsi baxımından fərqli güclü və zəif cəhətlər mövcuddur.

İnkişaf Səviyyəsi və bazar miqyası

Türkiyə daha geniş əhali və iqtisadi ölçüyə malik olduğundan FinTech bazarının həcmi və investisiya cəlbediciliyi baxımından regionda lider mövqedədir. Ödəniş sistemlərinin bank sektoru ilə yüksək inteqrasiyası, mobil ödənişlərin geniş yayılması və kriptovalyuta ticarətinin aktivliyi bu üstünlüyü gücləndirir. Azərbaycan isə daha kiçik bazara sahib olsa da, son illərdə “Rəqəmsal Azərbaycan” strategiyası çərçivəsində dövlət dəstəyinin artması və startap mühitinin canlanması ilə diqqət çəkir.

Tənzimləyici və hüquqi çərçivə

Türkiyədə BDDK və TCMB kimi qurumlar FinTech üçün ayrıca normativlər hazırlayaraq bazarın şəffaflığını və investor etimadını artırırlar. Azərbaycanda Mərkəzi Bank və digər dövlət orqanları yeni qanunvericilik təşəbbüsləri üzərində işləyir, lakin proses hələ formalaşma mərhələsindədir. Bu, Azərbaycanda FinTech-lərin sürətli böyüməsini məhdudlaşdırma biləcək əsas amillərdən biridir. Texnoloji İnovasiya və Blockchain Tətbiqləri. Hər iki ölkə blockchain və kripto ekosisteminə maraq göstərsə də, Türkiyə bazarında kripto ticarət həcmi və token əsaslı layihələr daha geniş yayılıb. Azərbaycan isə pilot blockchain layihələrini əsasən dövlət xidmətlərinin rəqəmsallaşdırılması və maliyyə əməliyyatlarının təhlükəsizliyinin artırılması sahəsində sınaqdan keçirir.

Strateji əməkdaşlıq və regional imkanlar

Araşdırma göstərir ki, Azərbaycan və Türkiyə üçün ortaq regional layihələr (məsələn, qlobal ödəniş şəbəkələri, birgə startap fondları, kross-sərhəd ödəniş sistemləri) böyük sinerji yarada bilər.

Hər iki ölkənin türk dünyası və Mərkəzi Asiya ilə olan iqtisadi əlaqələri bu əməkdaşlıq üçün əlverişli zəmin yaradır. Sosial və İqtisadi Təsirlər. FinTech tətbiqləri maliyyə inklüzivliyini artıraraq kiçik və orta sahibkarlığın rəqəmsal maliyyə xidmətlərinə çıxışını genişləndirir. Türkiyədə bu təsir artıq hiss olunur, Azərbaycanda isə potensial yüksələn xətt üzrədir.

Ümumi qiymətləndirmə və tövsiyələr

Azərbaycan üçün: Tənzimləyici bazanı sürətləndirmək və FinTech startaplarının maliyyə resurslarına çıxışını genişləndirmək vacibdir. Xarici investorları cəlb etmək üçün vergi güzəştləri və texnopark imkanlarının artırılması tövsiyə olunur.

Türkiyə üçün: Rəqabət gücünü qorumaq üçün kiber təhlükəsizlik və məlumat mühafizəsi standartlarının daha da gücləndirilməsi lazımdır. Regional FinTech əməkdaşlığı üçün hüquqi harmonizasiya təşəbbüslərinə öncüllük edə bilər.

Birgə Perspektiv: İki ölkə arasında birgə FinTech laboratoriyaları və kross-sərhəd ödəniş platformaları yaradılması həm bazar genişlənməsinə, həm də texnoloji bilik mübadiləsinə töhfə verə bilər. Türk Dövlətləri Təşkilatı çərçivəsində ortaq rəqəmsal valyuta və ya regional ödəniş sistemi kimi təşəbbüslər gələcəkdə strateji üstünlük yarada bilər.

İstifadə edilmiş ədəbiyyat siyahısı

1. Azərbaycan Respublikası Qiymətli Kağızlar Komitəsi (2023). *İllik Hesabat 2022*. Bakı: ARQK Yayınları; Bakı Stock Exchange (2023). *Annual Report 2022*. Bakı: BSE Publications.
2. Azerbaijan Fintech Association. (2023). *Azerbaijan Fintech Ecosystem 2023* (report). AzFina. azfina.az
3. Mərkəzi Bank of the Republic of Azerbaijan. (2023). *Digital Payments Report 2023 / Digital payment strategy* (annual report & policy pages). Central Bank of Azerbaijan. uploads.cbar.az+1
4. Center for Analysis and Communication of Economic Reforms of the Republic of Azerbaijan. (2024). *New trends in the banking and financial ecosystem* (review). Ereforms.gov.az
5. bne IntelliNews. (2025, June 24). “Azerbaijan’s fintech sector posts growth as digital payments expand and regulatory reforms intensify.” (news/analysis). IntelliNews
6. Transfi / industry blog. (2025, Sep). “Azerbaijan’s Payment Rails & How They Work — AZIPS, HÖP, mobile wallets” (technical overview). TransFi
7. The Fintech Times. (2025, Jan 18). “Türkiye’s Fintech Boom: Exploring Decacorns and Digital ...” (sector overview & regulatory notes). The Fintech Times
8. The Business Year. (2024). “Fintech in Türkiye in 2024” (market snapshot & statistics). thebusinessyear.com
9. ICLG / Fintech Laws & Regulations — Turkey. (2024). “Fintech Laws and Regulations Turkey/Türkiye 2024-2025” (legal survey). ICLG Business Reports
10. Global Legal Insights. (2025). “FinTech Laws and Regulations — Turkey” (chapter/report on regulatory developments). GLI
11. Norton Rose Fulbright. (overview). “FinTech in Turkey: Overview” — practice note on regulation and policy (useful for legal/regulatory comparison). Norton Rose Fulbright
12. Reuters. (2025, July 16). “Trendyol, Baykar CEO, ADQ and Ant International to develop fintech platform in Turkey” (major industry development / example of large-scale private-sector fintech initiatives). Reuters
13. Asadova, S. (2021). “Consumer perception in the use of financial technologies” — comparative survey / Turkey & Azerbaijan (academic article on user attitudes). *Journal / Conference*. JARSSH.
14. Yüksel, S. (2014). “Comparing the Efficiency of Turkish and Azerbaijani Banks: An Application with Data Envelopment Analysis” (comparative banking efficiency — useful background on incumbents’ efficiency and readiness for fintech disruption). *DergiPark / Research article*. DergiPark

15. SPK (Sermaye Piyasası Kurulu) (2023). Türkiye Sermaye Piyasaları 2022 Raporu. Ankara: SPK Yayınları; Borsa İstanbul (2023). Yıllık Faaliyet Raporu 2022. İstanbul: Borsa İstanbul Yayınları.
16. Özdemir, H. (2020). "Etkin Piyasa Hipotezi ve Davranışsal Finans Yaklaşımı: Türkiye Örneği." İktisat İşletme ve Finans, 35(410), 89–112; Huseynov, R., & Mammadova, S. (2021). "Azerbaycan'da Sermaye Piyasalarının Kurumsal Gelişimi ve Yatırımcı Davranışları." *Caspian Journal of Economic Studies*, 6(2), 45–64.
17. Aktaş, R., & Karan, M. B. (2022). Davranışsal Finans: Yatırımcı Psikolojisi ve Piyasa Anomalileri. Ankara: Gazi Kitabevi; Alkan, G. (2021). "Türkiye Sermaye Piyasasının Gelişimi ve Düzenleyici Kurumların Rolü." *Maliye Finans Yazıları*, 35(133), 55–79.
18. Arner, D. W., Barberis, J., & Buckley, R. P. (2016). *The Evolution of Fintech: A New Post-Crisis Paradigm?* *Georgetown Journal of International Law*, 47(4), 1271–1319.

COMPARATIVE ANALYSIS OF NEW FINANCIAL TECHNOLOGIES AND STRATEGIC APPLICATIONS IN AZERBAIJAN AND TURKEY

¹C.Tanrioven, ²A.I.Nadirova

¹Prof. Dr.

Ankara Hacı Bayram Veli University (Turkey)

²Mingachevir State University

doctoral student of Ankara Hacı Bayram Veli University (Turkey)

Abstract: *The article analyzes in detail the development of new technologies applied in the financial sector of both countries, their strategic applications and differences in this field.*

Azerbaijan and Turkey are making various efforts towards digital transformation in the financial sector. Turkey is one of the leading countries, especially in the fintech field, and many startups and innovative applications have been developed in this field. Azerbaijan, on the other hand, has begun to pay more attention to this field in recent years and is trying to develop digital banking and fintech fields with various state programs.

In Turkey, the support given by the state to the fintech field has led to the rapid development of this field. For example, initiatives such as "Fintech Istanbul" support the development of startups and encourage international cooperation. Azerbaijan, on the other hand, is trying to accelerate its development in this field with initiatives such as "Fintech Azerbaijan".

In Turkey, technologies such as artificial intelligence and big data analysis are widely used in bank credit risk management. These approaches ensure more accurate and faster credit decisions. Azerbaijan is implementing pilot projects in this area and exploring the potential of artificial intelligence.

Both countries are taking various measures to ensure the security of financial data. In Turkey, technologies such as "Electronic Signature" and "Data Encryption" are widely used. Azerbaijan also applies security measures in this area in accordance with international standards. The development of the fintech sector is of great importance for both countries. Azerbaijan should develop appropriate regulatory and support mechanisms taking into account international experience, while Turkey should try to maintain its regional leadership by further strengthening its existing advantages.

In general, the article presents the developments in the field of financial technologies of both countries in a comparative manner and provides strategic recommendations for the future development of this field.

Keywords: *Financial technologies (fintech), Digital Banking, Blockchain, Cybersecurity, Regtech and Insurtech, Big Data Analytics, International Cooperation*

СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ НОВЫХ ФИНАНСОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ И СТРАТЕГИЧЕСКИХ ПРИЛОЖЕНИЙ В АЗЕРБАЙДЖАНЕ И ТУРЦИИ

¹Дж.Танриэвен, ²А.И.Надирова

¹Проф. д-р

Университет Анкары Хаджи Байрам Вели (Турция)

²Мингячевирский государственный университет

докторант Университета Анкары Хаджи Байрам Вели (Турция)

Резюме: В статье подробно анализируется развитие новых технологий, применяемых в финансовом секторе обеих стран, их стратегическое применение и различия в этой области.

Азербайджан и Турция прилагают различные усилия для цифровой трансформации финансового сектора. Турция является одной из ведущих стран, особенно в сфере финтех, где было создано множество стартапов и инновационных приложений. Азербайджан, в свою очередь, в последние годы стал уделять больше внимания этой сфере и стремится развивать цифровой банкинг и финтех в рамках различных государственных программ.

В Турции государственная поддержка финтех-сферы привела к её быстрому развитию. Например, такие инициативы, как «Fintech Istanbul», способствуют развитию стартапов и стимулируют международное сотрудничество. Азербайджан же, в свою очередь, стремится ускорить своё развитие в этой области, реализуя такие инициативы, как «Fintech Azerbaijan».

В Турции такие технологии, как искусственный интеллект и анализ больших данных, широко используются в управлении кредитными рисками банков. Эти подходы обеспечивают более точное и быстрое принятие кредитных решений. Азербайджан реализует пилотные проекты в этой области и изучает потенциал искусственного интеллекта.

Обе страны принимают различные меры по обеспечению безопасности финансовых данных. В Турции широко используются такие технологии, как «электронная подпись» и «шифрование данных». Азербайджан также применяет меры безопасности в этой области в соответствии с международными стандартами. Развитие финтех-сектора имеет большое значение для обеих стран. Азербайджану следует разработать соответствующие механизмы регулирования и поддержки с учетом международного опыта, в то время как Турции следует стремиться сохранить свое региональное лидерство путем дальнейшего укрепления имеющихся преимуществ.

В целом, в статье представлено сравнительное исследование развития финансовых технологий обеих стран и даны стратегические рекомендации по дальнейшему развитию этой области.

Ключевые слова: финансовые технологии (финтех), цифровой банкинг, блокчейн, кибербезопасность, регтех и иншуртех, аналитика больших данных, международное сотрудничество

Elmi redaktor: i.e.d., prof. V.Əyyubov

Çapa təqdim edən redaktor: i.f.d., dos. N.Qədimli

Daxil olub: 16.10.2025

Çapa qəbul edilib: 23.10.2025